

MORTIER (*Florent-Alberic-Jozef*), Missionaris van Scheut en orientalist (Izegem, 2.1.1877 - Brussel, 2.10.1963). Zoon van Constant en Maria-Louisa Vandecapelle.

Na zijn humaniora-studiën aan het Klein Seminarie van Roeselare, trad hij in de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria (Scheut) om missionaris te worden. Hij studeerde wijbegeerte aan het filosoficum van Scheut, godgeleerdheid en koloniale wetenschappen aan het theologicum van Scheut te Leuven en werd priester gewijd op 12 juli 1903. Datzelfde jaar werd hij tot prefect benoemd aan dit theologicum, maar, twee jaar later, op 13 september 1905, vertrok hij naar het apostolisch vicariaat Kan-soe (China). Na gedurende één jaar de Chinese taal te hebben geleerd bij Mgr Otto (1850-1938), werd hij bestuurder van het college te Sihiang, in 1906. Twee jaar lang was hij werkzaam in Kan-soe en werd dan opnieuw professor benoemd aan het theologicum van Scheut te Leuven. In juli 1909, na het ontslag van P.A. Botty (1875-1919) als algemene overste van Scheut, werd F. Mortier rechtstreeks door Rome tot zesde algemene overste aangesteld. In deze hoedanigheid nam hij maatregelen om het kloosterleven zowel als de missionaire geest van de scheutisten op te wekken, door zijn talrijke brieven en toespraken waarvan enkele verschenen in *Nouvelles de la Congrégation*, een onregelmatig verschijnend bladje, door hem gesticht om de familiegeest onder de scheutisten en de eenheid van de missionarissen onderling te bevorderen, alsook om de werken van de missionarissen van Scheut in China, de Filippijnen en Kongo te steunen.

Als algemene overste van Scheut werd hij in 1909 lid van de Koloniale Raad van België en bleef dit tot in 1926. Daarbij werd hij, in 1919, lid van de Raad van Beheer van de Koloniale Hogeschool van Antwerpen tot in 1926. Hij maakte tevens deel uit van de Commissie voor Sociale Vraagstukken aan het Ministerie van Koloniën en was lid van de Commissie van Openbaar Onderwijs aan hetzelfde Ministerie. Daarbij werd hij benoemd tot lid van de Administratieraad van de Sociëteit voor Koloniale Studiën, waarvan hij de laatste bestuurder is geweest. Zijn benoeming tot lid van de Koloniale Raad van België was één van de redenen waarom hij, kort na zijn benoeming, persoonlijk contact wenste te nemen met Kongo, waar hij een reis ondernam van 17 februari 1912 tot februari 1913. De Congregatie van Scheut bezat toen nog maar één apostolisch vicariaat in Kongo en één apostolische prefectuur, Opper-Kasai. F. Mortier bezocht achtereenvolgens de streken van Mayumbe, Sankuru-Kasai, Leopold II-meer en Bangala. Overal liet hij de indruk van een grote bezorgdheid voor de problemen van Kongo en stelde vooral belang in de bloei van het onderwijs. Wat hem toen reeds trof was de noodzakelijkheid van het stichten van een universiteit voor Kongolezen, gedachte die hij later nog zal verdedigen. Zijn aandacht voor het opvoeren van de handel tussen België en Kongo was door deze reis bijzonder opgewekt. Hij publiceerde er later enkele gedachten over in het tijdschrift *Congo* (1922, II, p. 43-49): „Over de inlandse reclame voor de intensificatie van onze koloniale handel.“

Door de oorlog van 1914 werd zijn werkterrein naar Londen verlegd, vanwaar hij, gedurende de oorlog, de Congregatie van Scheut bestuurde. Nadat de vrede in België was teruggekeerd, kwam hij naar Scheut terug. Aansluitend hield hij zich bezig met het samen-

roepen van een algemeen kapittel, dat in 1918 had moeten plaatsgrijpen, doch dat, omwille van de omstandigheden, naar 1920 verdaagd was. Fl. Mortier werd in dit kapittel tot eerste assistent van de nieuwe algemene overste, P.J. Rutten (1874-1950) gekozen. Van zijn zware verantwoordelijkheid ontlast, kon hij zijn vrije tijd nu besteden aan de studie van het boeddhisme en de verschillende takken van de orientalistische wetenschap. Dat kwam de gemeenschap van Scheut ten goede, want door middel van wetenschappelijke voordrachten, die door de jonge kandidaat-missionarissen ten zeerste gewaardeerd werden, deelde hij hun de uitlagen van zijn studie mede. Deze liefde voor de Oosterse wetenschap maakte zich tenslotte volkomen meester van zijn tijd en zijn persoon.

In 1924 werd hij tot professor benoemd aan het Instituut voor Hogere Studiën van België (Brussel). Hij verliet daarop, in 1926 de Congregatie van Scheut en vestigde zich te Vorst. Hij behield echter een grote belangstelling voor de werken van Scheut en een zeer uitgesproken sympathie voor zijn gewezen medebroeders, vooral voor diegenen die uitblonden door hun wetenschap en hun kennis van Oosterse talen en volkeren. Nu lag voor hem een gans nieuwe levensbaan open en kon hij zich volledig geven aan de studie van al wat enigszins het Verre Oosten en Afrika aanbelongde. De Belgische orientalist, die hem in hun middelen verwelkomden, boden hem weldra meerdere ambten aan, waardoor hij een buitengewone activiteit kon ontwikkelen.

1. Professor aan het Instituut voor Hogere Studiën van België te Brussel.

Dit instituut werd gesticht in 1921. In de sectie voor Oudheidkunde en Oosterse talen gaf Fl. Mortier talrijke lessen die getuigen van zijn onvermoeibare werkzaamheid aan dit instituut van 1924 tot 1963.

2. Bestuurder van het Paul Minnaert-seminarie voor Geschiedenis en Wijsbegeerte.

Aan het Instituut voor Hogere Studiën van België is een seminarie verbonden dat rond 1928 door Paul Minnaert gesticht werd en door hem bestuurd tot in 1944. Fl. Mortier volgde hem toen op als bestuurder. Aan dit seminarie gaf hij regelmatig voordrachten en lessen in de Oriëntalistiek en andere wetenschappen, als Geschiedenis, Wijsbegeerte, enz.

3. Lid en voorzitter van het Belgisch Koninklijk Genootschap voor Anthropologie en Voorhistorie.

In dit genootschap, gesticht in 1882, vond Fl. Mortier een gunstig terrein voor de ontplooiing van zijn activiteit. Hij werd er lid van in 1927 en aanvaardde het voorzitterschap in 1936 en 1937. Al spoedig verschenen in het bulletin van 1930 tot 1959 de uitlagen van zijn talrijke studiën in de Oriëntalistiek.

4. Lid van het Belgisch Koninklijk Genootschap voor Aardrijkskunde (Brussel).

Het B.K.G.A. heeft in Fl. Mortier een even competent als ijverig lid gekend. In 1914 solliciteerde hij het lidmaatschap in dit genootschap, dat in 1877 te Brussel gesticht werd. In 1929 werd hij lid van het Centraal Comité, was vice-president in 1934, 1935 en 1936; hij werd tot president gekozen voor 1937 en 1938 alsook voor 1941 en 1942. Tot in 1953 was hij lid van het Centraal Comité maar bleef daarna gewoon lid tot aan zijn dood. Toen hij in 1942 zijn plaats van voorzitter aan zijn opvolger afstond, sprak deze met veel lof over Fl. Mortier als volgt:

Op het ogenblik, dat M. Mortier, volgens de statuten van het Genootschap, het voorzitterschap, dat hij gedurende twee jaar bekleedde, gaat afleggen, willen wij dat hij zou

weten, met welke inschikkelijke genegenheid hij omringd wordt in gans het Genootschap en welke dankbaarheid wij voor zijn persoonlijkheid voelen, om reden van de diensten die hij gedurende deze moeilijke periode (1941-1942) aan het Genootschap bewezen heeft.

Hij leidde niet enkel al de vergaderingen, hij hield er ook vele voordrachten die hij tegelijkertijd publiceerde in het bulletin van het genootschap van 1927 tot 1955.

5. Lid van de Belgische Vereniging voor Amerikanistische Oudheidkundigen.

De kennis van de oudheidkunde van het Amerikaans kontinent, wekte ten zeerste zijn belangstelling op en hij werd een ijverig lid van deze vereniging, zodat men hem er in 1947 het voorzitterschap aanbood.

6. Stichter van Het Belgisch Verbond.

Fl. Mortier schaarde rond zich enkele uitmuntende persoonlijkheden, die in zijn woning te Vorst bijeenkwamen en een vereniging vormden: Het Belgisch Verbond genoemd. Hij gaf voor de leden van dit Verbond lessen over Klassieke en Oosterse Wijsbegeerte, alsook koloniale cursussen die een voorbereiding waren voor de Koloniale Hogeschool.

7. Vice-president van het Palais mondial, tot in 1949.

Bij al deze ambten aanvaardde hij nog het lidmaatschap van de Jury voor het toekennen van de graad van doctor in de rechten, aan de Vrije Hogeschool van Brussel (U.L.B.).

Tot driemaal toe werd hij door de Loge X uitgenodigd als conferencier en eenmaal zelfs op een congres van de Amerikaanse Loge (H. Fellows). Hij meende er door zijn „politiek van aanwezigheid“ enig goed te kunnen doen.

Tot in 1958 verbleef Fl. Mortier te Vorst. Hij was zeer actief in de verschillende genootschappen die wij hierboven vermelden, tot aan het einde van zijn leven. In 1958 was hij genoodzaakt zijn woning te verlaten en hij vestigde zich te Sint-Joost-ten-Node, (Brussel) waar hij op 2 oktober 1963 overleed.

18 januari 1971.

[W.R.]

J.L. Van Hecken.

Dagboeken van de Missiën Boma, Muanda, Kangu, Leopoldstad, Mikalayi, Hemptinne, Merode, Tielen, Lusambo, Inongo, Bokoro, Ibeke, Nieuw-Antwerpen, Umangi. — Archief Scheut. — Archief van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen. — *Bulletin de l'Institut des Hautes Etudes de Belgique*. Bi-mensuel. Vanaf 1921 tot 1963. — *Bulletin de la Société royale belge d'Anthropologie et de Préhistoire*. Brussel vanaf 1882-83 tot 1962-63. — Jaarboek *Bulletin de la Société royale belge de Géographie*. Brussel vanaf 1877 tot 1963. Driemaandelijks. — Jean d'Osta, „Les Bruxellois qui font parler d'eux (à l'étranger)“ in *Le Germinant* (Brussel) 22 juli 1959. — Id. „On enseigne toutes les langues en Belgique“, in *Le Peuple*, jeudi 18 août 1955. — Revue coloniale illustrée *Les Vétérans coloniaux 1876-1908*. Juin 1947, n° 6, p. 9. — „A la mémoire du R.P. Fl. Mortier l'un des derniers conseillers de Léopold II“ in *La Libre Belgique*, 27 décembre 1963. — Onuitgegeven brieven van Fl. Mortier uit een private collectie.